

Mültecilerin Sesi

Türkiye’de Yaşayan Mültecilerin Görüşlerine ve Seslerine Adanmıştır

#3-Sonbahar 2007

Mültecilerin Üretimi ve Tüketimi

Dünyada mülteci hareketleri ve BMMYK’nın zorunlu göç sorununa verdiği tepkileri çevreleyen politikaların eleştirel bir analizi.

Sayfa 2-5

Konya’da Bir Mülteci Etre Réfugié à Konya

Kongolu bir yazar, uydu kent Konya’daki hayatını ve Türkiye’de mülteci olmak üzerine hislerini anlatıyor. (Türkçe ve Fransızca).

Sayfa 6-7

Ba ile röportaj Un Entretien avec Ba

Bu sayıda fotoğrafları yer alan fotoğrafçı Ba, ülkesi Moritanya’daki hayatı ve Türkiye’deki deneyimleri üzerine konuşuyor. (Türkçe ve Fransızca)

Sayfa 8-9

Mohammad Abdullah Abdulrahman’ın anısına

Bu sayıda, 27 Mart 2007’de İstanbul’da kaybettiğimiz sevgili dostumuz ve çalışma arkadaşımız Mohammad Abdullah Abdulrahman’ı anıyoruz.

Sayfa 10

Yeni Bir Şafak ve Öğüt

Iraklı bir şairin “ahlak” üzerine düşünceleri ve diğer mültecilere methiyesi.

Sayfa 10

“Mülteci”nin Tanımı

Farklı mülteci tanımları hakkında bilgiler.

Sayfa 11

Hayatımın Bir Haftası

Resimli Günce

Ben ve her hafta ziyaret ettiğim bir arkadaşımın çocukları. Bazen eğlenirler diye onları dışarı çıkarıyorum. İstanbul, 2007.

Ba’dan hayatının bir haftasını fotoğraf makinasının merceğinden bizimle paylaşmasını MDP olarak rica ettik. Çalışmalarının sonucunu Mültecilerin Sesi’nin bu sayısında sizlere sunuyoruz.

Mültecilerin Üretimi ve Tüketimi

Öncelikle kendim gibi “mülteci” sıfatıyla tanımlanmakta olan, yeryüzünün eziyet çeken tüm insanlarından özür dilerim. Seçmiş olduğum başlıktan dolayı beni bağışlamalarını dilerim: Bu başlık, yaşamakta olduğumuz bu dünyadaki despotluk ve siyasal eşitsizliklerden dolayı, beni ve bütün mülteci arkadaşlarımı bazı ülkelerin üretip, diğer ülkelerin tükettiği bir ürüne benzeten süreçlerin bir tasviridir. Halbuki birbirimize karşı saygılı ve adil davranabilsek, bu dünya bütün insanları barındırabilir.

Beni bir mülteci olarak bu makaleyi yazmaya teşvik eden şey öncelikle “Mültecilerin Sesi” bülteninin ilk sayısı oldu ve sonra da BM Mülteciler Yüksek Komiseri, António Guterres’in mültecilerin durumunu incelemek ve uluslararası bir toplantıya hazırlanmak üzere bölgeyi ziyaret etmesinden cesaretlendim. Bu toplantının amacı, Müslüman ülkelerin danışmanlığı ve desteği ile 20,000 Iraklı'nın yeniden yerleştirilmesi için çözüm yollarını araştırmaktı.

Halbuki birbirimize karşı saygılı ve adil davranabilsek, bu dünya bütün insanları barındırabilir.

24 Şubat 2007 tarihinde, BM yetkilisi, Suudi gazetesi Al-Sharq Al-Awsat'a verdiği demeçte dünyada dokuz milyon mülteci bulunduğunu ve bunların beş milyonunun İslam dünyasından geldiğini söyledi. Kurum olarak, yeniden yerleştirme konusundaki önceliklerin mültecileri kategorilere ayırarak

belirlendiğini belirtti. Birinci önceliği olan grup Filistinliler, ikinci Iraklılar, üçüncü Sudanlılar, dördüncüler de sorunları otuz yıldan fazladır çözülemeyen Sahralılar (bu kişiler Batı Sahra, Cezayir ve Fas'tan gelen mültecilerdir). Beşinci kategoride ise Somalili mülteciler bulunuyor.

BM yetkilisi dünyada dokuz milyon mülteci bulunduğunu ve bunların beş milyonunun İslam dünyasından geldiğini söyledi.

Yüksek Komiser, Nisan 2007'de yapılacak toplantının amacının 20,000 Iraklı'nın Arap bölgesi dışında yeniden yerleştirilmesi olduğunu belirtti. Burada ise bir çelişki var; çünkü Yüksek Komiser aynı zamanda Amerikan-İngiliz işgalinden ve istilasından sonra ülkeye, insanlarına ve mallarına yapılan tahribattan dolayı Irak'tan ayrılmak zorunda kalmış Iraklı mültecilerin sayısının çok daha fazla olduğunu söyledi. Irak dışında yaşayan mültecilerin sayısının 2 milyonu aştığını, Irak içinde yerinden edilmiş kişi sayısının da 2 milyon ya da daha fazlası olduğunu dile getirdi?! Hem dışta hem içte yapılan bu tahminlerin fazlasıyla mütevazı olduğunu düşünüyorum. Daha da mütevazı ve tuhaf bulduğum şey ise, 2,5 milyondan fazla Irak dışında yaşayan mülteci varken, sadece 20.000 Iraklı'nın yeniden yerleştirilmesi için bir uluslararası toplantı hazırlanıyor olması. Peki, 2,5 milyon mülteci arasından 20.000 kişi hangi standartlara göre seçilecek?

Mültecilerin Arap ve İslam dünyası dışında kabulü, korunması ve yeniden yerleşimi ile ilgili diğer bir anormallik de Filistinlilerin akıl almaya değerli durumudur... BM Mülteciler Yüksek Komiserinin yukarıdaki sözlerinden anlaşıldığı gibi, bu mülteciler öncelikli gruplar arasında ilk sırada yer alıyor. Fakat bu sınıflama teoride gerçek olsa da pratikte hiç de öyle değildir. Çünkü Yüksek Komiser Gazze, Batı Şeria, Suriye, Lübnan ve Ürdün'de yaşayan Filistinli mültecilerin BMMYK'nın koruması ve yetki alanı dışında olduklarını,

Bu resmi kaçış yoculuğum ve bu yolculuk esnasında denizde hayatlarını kaybeden bütün arkadaşlarımın anısına çektim.

Bir gün televizyon izlerken eski bir arkadaşımı gördüm. Bir zamanlar ikimiz Moritanya'da birlikte müzik grubunda çalardık.

çünkü UNRWA (Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mülteciler için Yardım ve Çalışma Ajansı) sorumluluğunda olduklarını söylüyor. Yani 1948'den beri, Siyonistlerin Filistin'i işgali ve bu topraklara yerleşmeleri ile birlikte, siyasi tuzaklarla bu varoşlara terkedilen mültecilere hiçbir koruma sağlanmıyor?! Mülteci olarak Filistinlilerin durumu, insanlık tarihinin en uzun ve en kötü trajedisi ve bütün hukuksal ve insani tanımlara göre mülteci olarak kabul edilmelerine rağmen, BM Mülteci Yüksek Komiserliğinin onların durumuyla ilgili hiçbir yetkisi yok?! Peki, şu anda Irak'ta bulunan Filistinli mülteci dostlarımızdan kim sorumlu? Amerikalı ve İngilizlerin yarattığı Irak'ta bugün onları yok edilmekten, öldürülmekten, mallarının yağmalanmasından ve yerinden edilmekten kim koruyacak?! Bundan Yüksek Komiserlik ya da UNRWA mı sorumlu; yoksa onları da Iraklı kardeşleri gibi şu anda "demokrasi" ve "insan hakları"nın hâkim olduğu Irak'ta kendi kaderlerine mi bırakacağız?

2,5 milyon mülteci arasından 20.000 kişi hangi standartlara göre seçilecek?

Şimdi de Yüksek Komiserliğin sınıflandırmasına göre beşinci sırada olan Müslüman mültecilere geldik; bu beşinci kategori, "Daha iyi koşullar altında yaşamak ve çalışmak için deniz yoluyla Yemen'e ve diğer Körfez ülkelerine giden" Somalililerdir (bu tam da BM Mülteciler Yüksek Komiserinin hep söylediği şeydir)?! Peki madem Somalililer 1990'ların başından beri Somali'den ölüm ve soykırım korkusundan değil de daha iyi yaşam ve çalışma koşullarına ulaşmak için kaçıyorlarsa, nasıl oluyor da onları mülteci olarak sınıflandırıyoruz?

Son olarak, Yüksek Komiserin öncelik sıralamasına göre Afganları nasıl sınıflandıracığımızı bilemiyorum. Onların trajedileri de Sovyetlerin işgali ve bu dönemdeki korkunç savaşların yaşandığı 1980'lere kadar uzanmakta; "şahane!"

Taliban kontrolü ve bunu takip eden birçok insani felaketler ve Taliban'ın düşürülmesinden sonra başlayan "daha da şahane!" döneme, yani Afganistan'ın Amerikan-NATO işgali ile günümüze kadar devam etmektedir. Bunların sonucu olarak, günümüzde 6 milyon Afgan mülteci ve yerinden edilmiş insan, onlar gibi eziyet çeken mültecilerin haklarını korumak üzere çalışan kurumların kapılarını çalmaya devam ediyor.

Mültecilerin sorunlarını çözmeye yönelik bütün bu sınıflandırma ve terminolojiye saygım sonsuz ama tüm bunların, mesela Filistinlilerin elli seneyi aşkın sorunlarının çözümüne ya da otuz seneden uzun süredir çile çeken Sahralılara veya Iraklıların şu an içinde buldukları duruma hiçbir faydası oldu mu?

Sonuç olarak, şunun altını çizmek gerekir: BMMYK, dünyanın Müslüman bölgelerinden çıkan mültecilerin çoğunun (ve burada İranlı ve Kürt mülteciler ile Sudan'da yaşayan 100.000 Eritreli mülteci de söz etmek gerekir) Batı Hıristiyan dünyasına doğru aktıklarını belirtmektedir. O zaman ilk sözü geçen ülkeler mülteci üreten ve sonrakiler de mülteci tüketenler midir?

Bu sorunun cevabını her iki taraftaki ülkelerin liderlerine bırakıyorum.

Bu sorunun cevabını her iki taraftaki ülkelerin liderlerine bırakıyorum; bizim geldiğimiz üretim ülkelerindeki adaletsiz ve despot yöneticilere ve bu ülkelerdeki savaşları ve insanları yok etmek için tasarlanmış aletleri üreten diğer ülkelerin liderlerine...

Mohammed Haroun Yagoub, *Sudan*

Bu resimleri Türkiye'de hangi koşullarda yaşadığımızı göstermek için çektim, kalabalık ve sıkışık odalarda...

ثمانينيات القرن الماضي بداية بالغزو السوفياتي لبلادهم والحروب الطاحنة التي تخللت تلك الفترة ثم الحكم الطالباني المجيد وما رافقه من مأساة إنسانية كثيرة والفترة الأمد التي تلت سقوط النظام الطالباني وبداية الاحتلال الأمريكي - الأطلسي لأفغانستان وما زالت معاناة أكثر من 6 ملايين لاجئ ومشرّد أفغاني تطرق أبواب المندوبيات والمؤسسات والمنظمات العاملة في مجال حقوق الإنسان المضطهد للاجئ!؟

مع احترامي للتصنيفات ومسميات طرق معالجة مشاكل هؤلاء اللاجئين فهل أنت بنتيجة لو أخذنا النموذج الفلسطيني منذ خمسون سنة والنموذج الصحراوي منذ ثلاثون سنة ووقع الحال في العراق الآن؟ وختاماً يجدر بالملاحظة ما قاله المندوب الأممي للاجئين : أن غالبية هؤلاء ينحدرون من بلدان الإقليم الإسلامي في العالم (ويجدر بنا أن نذكر هنا اللاجئين الإيرانيون والأكراد و100 ألف لاجئ إرثيري يعيشون في السودان). وجميعهم يتجهون نحو العالم الغربي المسيحي!! فهل البلدان الأولى تعتبر منتجة للاجئين والثانية مستهلكة لهم!؟

أترك الإجابة على هذا السؤال للمساسة حكام بلدان الطرفين - سادتنا الظالمون المستبدون لنا نحن شعوب دول الإنتاج وساداتهم حكام دول الاستهلاك صانعي الحروب وأدوات وتكنولوجيا التدمير البشري والإنساني!؟

محمد هارون يعقوب

لاجئ من السودان

السامي يقول: إن اللاجئين الفلسطينيين الموجودين في غزة والضفة الغربية وفي سوريا ولبنان والاردن هؤلاء خارج سلطة منظّمته ولا يستحقون حمايتها لأنهم تحت مسؤولية الـ UNRWA في هذه الغيوتوات التي عزلوا فيها بمؤامرة وتدبير سياسي منذ 1948 بداية الاحتلال والاستيطان الصهيوني في فلسطين!؟ وبذلك مأساتهم كلاجئين هي الأطول والأسوأ في تاريخ الإنسانية والعالم... ولا سلطة للمفوضية العليا السامية لشؤون اللاجئين على أمرهم رغم أنهم لاجئون بكل الصفات والحقوق القانونية والإنسانية!؟ ومن المسؤول عن زملاننا اللاجئين الفلسطينيين في العراق الآن؟ من يحميهم من الإبادة والقتل وسلب الممتلكات والتشريد الذي يتعرضون له الآن في عراق الأمريكان والبريطانيين!؟ هل للمفوضية السامية سلطة عليهم أم الأتروا أم نتركهم يواجهون قدرهم مع ومن إخوانهم في عراق الديمقراطية وحقوق الإنسان!؟

ونأتي للصف الخامس من اللاجئين الإسلاميين حسب ترتيب وتوصيف الغالبية لدى مندوبيتنا السامية الترتيب الخامس للصوماليين الذين يذهبون عبر البحر إلى اليمن ومن ثم إلى الدول الخليجية بحثاً عن فرص للعمل وللعيش في حياة أفضل (وهذا دائماً حسب قول المندوب الأممي السامي للاجئين)!! إذن كيف يصنفهم كلاجئين ويوفر لهم الأمن والحماية طالما هم طالبي فرص عمل وعيش في حياة أفضل وليسوا هاربين من القتل والإبادة والتطهير القبلي في الصومال منذ أوائل تسعينات القرن الماضي يا مندوبنا!؟

وأخيراً ولست أدري في أي درجة يمكن تصنيف اللاجئين الأفغان في سلم أولويات اهتمام المندوبية السامية لشؤون اللاجئين فهؤلاء أيضاً مأساتهم تمتد منذ

Bu resmi okuyucuya uyuma koşullarımızı göstermek için çektim.

إنتاج وإستهلاك اللاجئين

الدرجة الأولى الفلسطينيين وفي الدرجة الثانية العراقيون وينال السودانيون الدرجة الثالثة ويأتي الصحراويون في الدرجة الرابعة (وهم اللاجئون من الصحراء الغربية، من الجزائر والمغرب) والذين لم يوجد حل لمشكلتهم منذ ثلاثة عقود أو ما يزيد؟! (فقط ثلاثون سنة أو ما يزيد؟! وفي التصنيف الخامس يأتي اللاجئون الصوماليون.

المندوب السامي يقول: إن الهدف من المؤتمر الذي يسعى إلى عقده في أبريل 2007 هو إعادة توطين 20 ألف من اللاجئين العراقيين خارج بلدان المنطقة العربية. ولكن المفارقة أنه يذكر في نفس اللحظة أن عدد اللاجئين العراقيين الذين نزحوا إلى خارج العراق بعد الغزو والاحتلال الأمريكي – البريطاني لبلدهم وما نتج عن ذلك من تدمير الدولة والإنسان والممتلكات إن عدد هؤلاء اللاجئين خارج العراق يقدر بـ 2 مليون إنسان وأن عدد النازحين واللاجئين داخل العراق من منطقة لأخرى يقدر بمليونين أو أكثر؟! وهذا التقدير لكلا صنفَي اللاجئين خارجياً وداخلياً يعتبر متواضعاً جداً في نظري والأكثر تواضعاً وغبابة أن يعقد مؤتمر دولي للنظر في إعادة توطين 20 ألفاً من بين أكثر من 2.5 مليون لاجئ عراقي خارج العراق؟! فما هي معايير اختيار هؤلاء الـ 20 ألفاً فقط من بين أولئك الـ 2.5 مليون لاجئ؟!!

ومن غرائب ومفارقات قبول وحماية وإعادة توطين اللاجئين خارج البلدان العربية والإسلامية النموذج الفلسطيني الذي يستعصي عن الفهم... فهؤلاء اللاجئين يعتبرون في المرتبة الأولى حسبما رأينا سابقاً في تصريحات المندوب السامي للاجئين وهذا التصنيف نظرياً حقاً أريد به باطل عملياً. فالمندوب

اعتذر أولاً لجميع المعذبين في الأرض المصطلح على تسميتهم باللاجئين وأنا واحد منهم ... أتمس العذر لديهم للعنوان الذي اخترته مجازاً أشبه نفسي وجميع رفاقي اللاجئين كسلع تنتجنا دول وتستهلكنا أخرى نتيجة الاستبداد والعسف والظلم السياسي الذي يواجهنا على ظهر هذه الأرض التي نعيش فيها والتي يمكن أن تستوعب جميع بني الإنسان لو تعاملنا بعدالة وإحترام.

أثارني على كتابة هذا الموضوع التشجيع الذي لقيته كلاجئ بصدد العدد الأول لفصلية "أصوات اللاجئين" التي تصدرها "هلنسكي" من مكتبها الاستشاري للاجئين "RLAP" ثم زيارة المفوض السامي للأمم المتحدة لشؤون اللاجئين أنتونيو كوتيريس للمنطقة بهدف تفقد أحوال اللاجئين وللإعداد لمؤتمر دولي بغرض البحث عن سبل إعادة توطين 20 ألف لاجئ عراقي بعد التشاور مع الدول الإسلامية التي يأمل المفوض السامي أن تدعم جهوده لهذا الهدف؟!!

المسؤول الأممي يصرح وفي لقاء صحفي مع يومية "الشرق الأوسط" السعودية بتاريخ 24-2-2007. يصرح بأن عدد اللاجئين في العالم يقدر بـ 9 ملايين شخص (!!) وأن 5 ملايين منهم ينحدرون من الدول الإسلامية؟! وأن أولويات البحث عن إعادة توطين هؤلاء من حيث الأهمية ترتبها منظمته كالآتي: في

Bir arkadaşım müzik çalarak zamanını geçirirken.

Bir akşam eve döndüğümde arkadaşımın saldırıya uğradığını öğrendim. Yanında oturup ona moral vermeye çalışıyoruz.

Konya'da Mülteci Olmak

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girebilmesi için, Türkiye'nin sorumlu kurumları farklı alanlarda çaba göstermeye devam ediyor. Bu çerçevede göç ile ilgili sorular ve sorunlar gitgide önem kazanmaktadır. Türk yöneticiler ve Avrupa Birliği, ülkelerinden kaçan farklı uyruklardan binlerce mültecinin Türkiye'ye akını karşısında artık duyarsız kalamazlar.

Ben Türkiye'de yaşayan bir mülteciyim. Mültecilik nedir ? Ve neden Türkiye'ye geliyoruz ? Bu sorulara cevap vermeden önce "mülteci" kelimesinin tanımını yapmalıyız. Mülteci, vatandaşı olduğu ülkenin dışında yaşayan ve ülkesini geçerli nedenlerle terk etmek zorunda kalmış kişidir. Mensubu olduğu ırk, tabiiyet, din, mezhep, politik görüş veya belirli bir toplumsal gruba aidiyeti nedeniyle kişi zulme uğradığından veya uğramaktan korktuğundan ülkesini terk edebilir. Bu kriterler 1951 Cenevre Sözleşmesince belirlenmiştir. Kişilerin ülkelerini terk etme nedenleri genellikle aynıdır; savaşlar, tutuklanma, gözetim vb.

Türkiye 1951 Cenevre Sözleşmesi'ni bir coğrafi kısıtlama ile imzalamıştır. Sadece Avrupa ülkelerinden gelen mülteciler Türkiye'de iltica başvurusunda bulunabilirler. Diğer ülkelerden gelen kişiler ise sadece Birleşmiş Milletler'e yaptıkları iltica başvuruları süresince ve üçüncü ülkeye yerleştirilmeyi beklerken Türkiye'de sığınmacı olarak kalabilirler. Bu süre boyunca, mülteciler uydu kentlerde yaşamak zorundadır. Bu da, Türkiye'de sadece geçici olarak bulunuyoruz anlamına gelir.

Türkiye'ye geldiğimden beri Konya şehrinde yaşayan mültecilerle tanıştım. BMMYK'nin beni gönderdiği uydu kent de Konya'ydı. Peki Türkiye'de mülteciler nasıl yaşıyorlar, ihtiyaçlarını nasıl karşılıyorlar? Hayatları hiç de kolay değil.

Çok ciddi sorunlarla karşı karşıyalar. Yiyecek, kıyafet, sağlık ve iş imkanları yok denecek kadar az.

Her insan gibi, mülteciler de şu ya da bu şekilde içinde yaşadıkları topluma katılmaya çalışırlar. Konya'ya gelen ilk yedi Afrikalı'dan biriyim. Bu şehrin yerlileri bana birçok soru sordu. Mesela hangi ülkeden geldiğimi, Kongo'nun nerede olduğunu, neden ve nasıl Türkiye'ye geldiğimi, ne kadar burada kalacağımı öğrenmek istediler. Aynı dili konuşmadığımızdan sohbetlerimiz kısa sürüyordu.

Burada herkesi Somalili sanıyorlardı. Ama Konyalılar yavaş yavaş Afrika'nın farklı ülkelerinden geldiğimizi anladılar. Ben Kongo'yu, Trabzonspor'dan Kiki Munsopa ve Sakaryaspor'dan Embayo gibi futbolculardan bahsederek anlattım.

01/09/2006'dan beri bu şehirde yaşıyorum. Buraya alışmam için sabırlı ve güçlü olmam gerekti. Şu anda Konya'da yaklaşık 100 mülteci yaşıyor ve bu sayı gitgide artacak. Ribat Vakfı mültecilerin sorunlarını ciddiye alan kurumlardan biri. Bize yiyecek sağlayarak yardımcı oluyorlar. Yiyecek miktarı yetersiz olsa da kendilerine teşekkür etmek isterim.

Bize barınma imkanı sağladığı için Şefkat-Der'e teşekkür ederim. Umarım sığınma evindeki yatak sayısını çoğaltır ve böylece daha fazla mülteciye barınma imkanı sağlarlar. Ayrıca, mültecilere giyecek yardımı yapan Cansu Derneği'ne de (Konya) yardımlarından şahsen faydalanmış biri olarak teşekkür etmek isterim.

Türkiye'de yaşayan mültecilere geri dönersek, BMMYK sorumlularından iltica başvurularının değerlendirme sürelerini mümkün olduğunca kısaltmalarını rica ederim. Bazı mülteciler başvurularının cevabını bir yıl, hatta daha uzun süre beklemektedir.

Mülteci Destek Bürosu'nun tüm çalışanlarını, eşim Astride ve çocuklarım, Evodie, Eliane, Peter ile birlikte selamlarım.

Yaşasın Türkiye konukseverliği.

Albert Banza-Bodika, *Demokratik Kongo Cumhuriyeti*

Bu resmi okuyucunun evlerimizde yemeklerimizi nasıl hazırladığımızı görmeleri için çektim.

Etre Réfugié à Konya:

Les autorités turques, dans divers domaines continuent à faire des efforts pour garantir l'adhésion de la Turquie dans l'Union Européenne. Dans ce contexte, les questions liées à l'immigration prennent de l'ampleur. Les autorités turques et l'Union Européenne ne peuvent plus fermer les yeux face à l'afflux vers la Turquie des milliers de personnes de nationalités différentes qui ont fui leur pays.

Je suis un réfugié en Turquie. Qu'est-ce qu'un réfugié? Et pourquoi la Turquie ? Pour répondre à ces questions il vaut mieux partir de la définition du mot « réfugié ». Un réfugié est une personne vivant hors de son pays d'origine et qui a des raisons valables qui l'ont poussé à quitter ou à fuir son pays. Ces raisons peuvent être de l'ordre des opinions politiques, de l'appartenance à un groupe social, racial ou ethnique, de la religion... Ces critères sont fixés par la Convention de Genève de 1951. Les raisons qui ont poussé les personnes à quitter leur pays sont en général les mêmes : les guerres, l'emprisonnement et la détention...

La Turquie a ratifié la Convention de Genève de 1951 avec une clause de limitation géographique. Seuls les ressortissants des pays européens peuvent demander l'asile en Turquie. Cependant les personnes venant des pays autres que ceux de l'Europe peuvent en Turquie faire leurs démarches pour la demande d'asile. Pendant la durée de la demande et en attendant la réinstallation dans un pays tiers, les réfugiés doivent résider dans les villes dites *satellites*. Cela veut dire que nous sommes en Turquie que de manière temporaire.

Depuis que je vis en Turquie, j'ai rencontré les demandeurs d'asile qui vivent dans la ville satellite de Konya. C'est aussi la ville où le UNHCR m'a envoyé. Mais comment les réfugiés survivent en Turquie ? Ils n'ont pas une vie facile, ils ont de sérieux problèmes. L'accès à la nourriture, à l'habillement, aux soins de santé, et au travail est très limité pour ne pas dire

inexistant. Au moment où j'écris, deux personnes viennent de tomber gravement malades. Le responsable du foyer a vite appelé une ambulance, ils ont été conduits à l'hôpital, histoire à suivre...

Comme chaque personne, les réfugiés cherchent d'une façon ou d'une autre à s'intégrer dans la société où ils vivent. Je fais partie des sept premiers africains arrivés à Konya. Dans cette ville les habitants m'ont posé plusieurs questions. Par exemple pourquoi et comment je suis arrivé en Turquie ? Combien de temps j'y resterai? Tant de questions mais comme la langue faisait défaut la conversation était courte.

Ici tout le monde est appelé Somalien. Mais certains habitants, au fil des conversations comprennent que nous sommes tous des africains mais de différents pays. Moi-même j'ai pu leur faire comprendre ma nationalité en leur parlant des joueurs de foot comme Kiki Munsopa de Trabzon Spor et de Embayo de Sakarya Spor.

Aujourd'hui, je pense que le nombre de réfugiés qui viennent à Konya s'élève à 100. Le nombre de réfugié à Konya augmente tous les jours. La fondation dénommée RIBAT a pris les choses au sérieux, elle nous fournit de la nourriture. Même si la nourriture reste insuffisante, on devrait les remercier de leur aide. Pour le logement on doit aussi remercier les responsables de SEVKAT-DER. J'espère qu'ils augmenteront le nombre de lits dans le foyer pour pouvoir accueillir plus de réfugiés. Je remercie aussi l'association CANSU (Konya) qui nous a beaucoup aidés en donnant aux réfugiés des habits. Moi-même j'ai bénéficié de leur aide.

En ce qui concerne les réfugiés en Turquie, je demande aux représentants des Nations Unies d'accélérer le traitement des dossiers des demandeurs d'asile. Certains réfugiés attendent leur réponse pendant un an ou plus encore vingt mois.

Je salue tous les membres de l'association RLAP et mon épouse Astride et mes enfants Evodie, Eliane, Peter. Vive l'hospitalité de la Turquie.

Albert Banza-Bodika, *La Democratique Republique de Congo*

Bunlar Somalili bir arkadaşımın çocukları. Çocuklarla oynamak ve anneye destek vermek üzere bu aileyi her hafta ziyaret ederim.

Ba İle Röportaj

Ülken Moritanya'yı niçin terk ettin?

Moritanya'da yaşayan siyah insanların hakları yoktur. Diğerlerinden farklı olarak, insan muamelesi görmüyorlar. Konuşmak istersen ya da haklarını savunmak istersen, seni alıp hapse kapatıyorlar. Bir insanın bu koşullarda yaşaması mümkün mü? Ben üç sene hapis yattım. Ve hiçbir zaman yargılanmadım. Bunun niye böyle olduğunu anlamak için çok çabaladım. Bana hergün işkence yaptılar. Bütün ailemi öldürdüler. Orada kalıp nasıl haklarımı savunabilirdim? Bu şartlarda Moritanya'dan kaçmak zorunda kaldım.

Türkiye'ye geldikten sonra ne tür zorluklar yaşadın?

Türkiye'ye geldiğimde yaşadığım travmalardan dolayı hasta düşmüştüm. Türkçe anlamadığım için insanlarla nasıl iletişim kuracağımı bilemiyordum. Başlangıçta benim için her şey çok zordu. Diğer Afrikalılarla karşılaşana kadar bir hafta sokaklarda uyudum. Daha sonra rastlaşıp tanıştığım bu Afrikalılar durumumu gördüler ve bana kalacak yer ayarladılar. Bir süre sonra göçmenlere yardım eden IIMP'yi buldum, ve ordaki insanlar da beni RLAP'e (HYD Mülteci Hukuki Yardım Ofisi) yönlendirdiler.

Bana hergün işkence yaptılar. Bütün ailemi öldürdüler. Orada kalıp nasıl haklarımı savunabilirdim?

Burada senin gibi mülteci ya da genel olarak göçmen durumunda yaşayan biri nasıl hayatta kalmayı başarıyor?

Buradaki göçmenler küçük kolyeler ya da saatler satarak borçlarını karşılıyor, az da olsa yiyecek birşeyler alabiliyorlar. Fakat Belediye görevlileri onları gördüğü anda bütün mallarını

topluyorlar. Kolyeler 1.5 liraya alınıp, 2 liraya satılıyor. Yarım lira kazanmak için çalışıyorlar, sadece bir ekmek ve kahve parası için.

Peki farklı ülkelerden gelen mültecilerle ilişkilerin nasıl?

Somalili, Sudanlı ve Kongolularla iyi ilişkilerim var. Fikirlerimizi paylaşırsınız, onları ziyaret ederim, hepimizin ciddi sorunları var, birlikte tecrübelerimizi paylaşmaya çalışırız. Aramızda iyi bir dayanışma var. Birbirimize yardımcı oluyoruz. Örneğin eğer aramızdan biri hasta olursa ve ona bakamayacaksak, ne yapabiliriz? Farklı evlere gideriz, ve herkes 1 lira, 2 lira, elinden ne geliyorsa vermeye çalışır. Başka seçeneğimiz yok; birbirimize destek olmak zorundayız.

Aramızda iyi bir dayanışma var.

Birbirimize yardımcı oluyoruz.

Örneğin eğer aramızdan biri hasta olursa, ve ona bakamayacaksak, ne yapabiliriz?

Geçmişte yaşadığın bütün bu sorunları düşününce geleceğe nasıl bakıyorsun?

Türkiye'deki koşullar çok zor, fakat buraya geldiğimden beri kendimi çok rahatlamış da hissediyorum. Ülkemde devletimden çok baskı gördüm ama burada konsolosluk en azından bana ilişmiyor. RLAP'teki insanlar bana çok yardımcı oldular. Psikoterapi görmeye başladım. Bu bana tekrar umut duymak ve geleceği düşünmek için cesaret verdi. Hayatımı yeniden kurmak için.

Ba, Moritaniya

Arkadaşlarım...

Un Entretien avec Ba

Pourquoi est-ce que tu as quitté la Mauritanie?

En Mauritanie, les noirs n'ont pas de droits. Ils ne sont pas considérés comme des êtres humains, comme tous les autres humains. Si tu veux parler, réclamer tes droits, on t'emmène et on t'enferme. Comment est-ce qu'on peut vivre dans des conditions comme ça ? Moi-même j'étais enfermé pendant trois ans. Sans être jugé. Je me suis peiné pourquoi. Chaque jour on m'a torturé. On a tué toute ma famille. Je n'arrive pas à les retrouver. Là-bas, comment puis-je réclamer mes droits ? J'ai été obligé de fuir la Mauritanie.

Quelles difficultés as-tu rencontrées après ton arrivée en Turquie?

Le moment où je suis venu en Turquie, j'étais malade, à cause du traumatisme que j'avais subi. Je ne savais pas comment me faire comprendre parce que je ne parlais pas le turc et personne ne parlait ma langue. C'était un peu difficile pour moi au départ. J'ai dormi une semaine dans la rue avant de rencontrer des Africains. C'était un peu difficile parce que je ne connaissais pas les Africains. Ils m'ont hébergé. Plus tard, j'ai trouvé IIMP, et ces gens m'ont montré RLAP.

Chaque jour on m'a torturé. On a tué toute ma famille. Je n'arrive pas à les retrouver. Là-bas, comment puis-je réclamer mes droits ? J'ai été obligé de fuir la Mauritanie.

Comment est-ce qu'on fait pour survivre ici ?

Les immigrés se débrouillent ici en vendant des petits colliers, des montres – pour gagner de quoi manger – mais dès que la municipalité les voit, ils ramassent ce qu'ils ont. On paie 1,5

lire turque pour un collier – pour le revendre à 2 liras turques. Pour gagner une demie lire – juste de quoi payer un café et un pain.

Les relations entre les immigrés de différents pays ?

J'ai de bonnes relations avec les Somaliens, les Soudanais, les Congolais... on partage des idées, je leur rends visite, chacun de nous a ses problèmes, on essaie de partager les expériences qu'on a vécues ensemble. Il y a la solidarité entre nous. On s'aide. Si quelqu'un est malade, et on ne peut pas le soigner, qu'est-ce qu'on va faire ? On entre dans les maisons, chacun donne 1 million, 2 million, ce que tu peux faire. On n'a pas le choix : on est obligé de se soutenir. A l'époque où j'ai vécu mes problèmes, il n'y avait personne pour me soutenir.

Il y a la solidarité entre nous. On s'aide. Si quelqu'un est malade, et on ne peut pas le soigner, qu'est-ce qu'on va faire ? On entre dans les maisons, chacun donne 1 million, 2 million, ce que tu peux faire.

Avec tout ce que tu as vécu dans le passé, comment est-ce que tu vois l'avenir ?

Les conditions en Turquie sont difficiles, mais depuis mon arrivée je me sens soulagé. Il n'y a pas mon ambassade ici. Les gens à RLAP m'ont beaucoup aidé avec les contacts qu'ils avaient. J'ai commencé à faire des traitements de rééducation. Ça m'a donné le courage d'avoir de l'espoir, de penser à l'avenir.

C'est la paix seulement qu'on cherche. Sauver notre vie.

Ba, Mauritanie

*Mohammad
Abdullah
Abdulrahman*

نعي أليم قال تعالى

1977-2007

27 Mart 2007 tarihinde, İstanbul'da aramızdan ayrılan, sevgili dostumuz ve çalışma arkadaşımız Mohammad Abdullah Abdulrahman'ı kaybetmenin üzüntü ve acısını yaşıyoruz.

Mohammad ofisimizde Arapça tercüman olarak çalışıyordu. Onu ekibimizin dost ve çalışkan bir üyesi olarak daima hatırlayacağız. Dostları ve ailesinin acısını derinden paylaşıyoruz. Mohammad'ı her zaman sevgiyle anacağız.

(كل نفس ذائقة الموت)

لقد بث الله تعالى الروح في نفس ذالكم الفتى الذي كان في حياته نور يشع علماً وبريقاً ولمعانا بل يبدد تلك الظلمة وأنار بعلمه ومعرفة كل مجاهل اللامعرفة في محيط قومه، بل ذهب أكثر من ذلك حيث كان في هذا المكتب يعمل بكل همة ونشاط في إيصال طرفي المعرفة حتى تتبين الإجابة الصحيحة لديكم وقد شهدتم أنتم بذلك له لما الفتم فيه من خلق رفيع وعلم وأدب جم. رحم الله ذلكم الفتى محمد. وعزأونا الوحيد في طيب ذكره العطرة سائلين العلي القدير ان تكون الجنة مثواه الأخير.

Yeni Bir Şafak

Sevgili cesur mülteçim,
Bugün bir barmak arıyorsun
Ama yarın özgür olacaksın

Götür başı her yere
Nerede olursan ol
İster dağ başında, ister denizde

Lütfen yeni evini bulduğunda
ve aradığın huzura kavuştuğunda
Söz ver dostum, beni unutmayaacağına.

Moayeed, Irak

Öğüt

Eğer suyu içersen, tatlılığını bilirsin
Bazıları acımasız olur, sen öyle olmak zorunda değilsin.
Dağlarda binlerce avcı var.
Zevk için avlanıp öldürüyorlar, sen yapmak zorunda değilsin.
Eğer kazanman gerekiyorsa, insanların kalbini kazan.
Bazıları tanımadıklarına saygısızlık eder, sen öyle olmak zorunda değilsin.
Eğer hırsızlık yaparsan, zengin ve başarılı görürsün
Ama yakalanırsan, onurunu kaybedersin, bunu yapmak zorunda değilsin.
Çok çalış, ekmeğini kazan, amacın yaşamak olsun.
Çünkü eğer yaşamın günah ve utançla lekelenirse,
Hayat öyle bir şey olur ki, yaşamak zorunda değilsin.

Moayeed, Irak

Mülteci Tanımı

“Mülteci” kelimesi farklı insanlarda farklı duygu ve tepkiler uyandırıyor. Mültecinin uluslararası kabul görmüş tanımını Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi ve bu sözleşmeye ek 1967 Protokolü’nde bulmak mümkün. Bu iki belgede mülteci, *“vatandaşı olduğu ya da yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korkmakta olan; ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen kişi”* olarak tanımlanmıştır. Birleşmiş Milletler’in tanımı bir mültecinin bireysel bir zulüm korkusuna sahip olması üzerine vurgu yaparken; kıtlık, doğal afetler veya toplumun geneline yöneltilmiş şiddetten kaçan kişileri bu tanımın dışında tutar.

Mültecilere hukuki destek sağlama alanında çalışan biri olarak, yukarıda verilen tanımı çalışma hayatımda kullanmak zorundayım. Bu tanım ile danışmanlık verebileceğim kimseler sınırlandırılmıştır. Türkiye’de çalışan Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) de Türkiye’deki Avrupalı olmayan sığınmacıların başvurularını değerlendirirken bu tanımı kullanmaktadır.

Ancak, yukarıda verilen tanım tek değil. Farklı organizasyonların, farklı mülteci tanımları bulunuyor. Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay çalışmalarında daha geniş bir tanım kullanarak, ülke sınırlarını haklı sebeplere dayalı zulüm korkusu VE silahlı çatışmalar yüzünden geçenleri de mülteci tanımı kapsamı içine almaktadırlar. Afrika Birliği Örgütü’nün (ABÖ) 1969 tarihli Afrika’daki Mülteci Sorunlarının Özel

Yönlerinin Düzenlenmesine İlişkin Sözleşmesi’ne taraf olan ülkeler de kimin mülteci ve korunma hakkına sahip olduğunu belirlerken, çok daha geniş bir grubu kapsayan bir tanım kullanmaktadır. Birçok yorumcu, bu tanımların günümüzün küresel göç hareketlerinin gerçekliğini Birleşmiş Milletler’in tanımına kıyasla çok daha iyi yansıttığı konusunda hemfikirlerdir.

Görüldüğü üzere, kimin mülteci olduğunu tanımlamak kolay değildir. Bir kişinin mülteci olarak kabul edilip edilmemesi dönemin politik koşullarına ve kişinin sığındığı ülkeye bağlıdır. Örneğin, bir kişinin belli bir ülkede yaptığı mülteci başvurusu reddedilirken; başka bir kişinin aynı iddialara dayanan mülteci başvurusu başka bir ülkede kabul edilebilir.

Kimin mülteci olduğunu tanımlama çabalarının sebep olduğu tartışmaların aksine, mülteci imajıyla ilgili böylesi bir karmaşa genellikle yok. Türkiye’de mülteciler genellikle küçük şişme botlar ile denizi aşarken resimleniyor. Ve mültecilerin kendi ağzlarından öyküleri ve bakış açıları bu resimlere eşlik etmiyor. Bize mültecilerin hikayelerine yer vermeyen bu görüntüler sunulurken, bizler de kendimizi “Nereden, neden geldi bu insanlar?” diye sorarken buluyoruz.

“Mültecilerin Sesi”ndeki yazar ve sanatçılar mültecilerin kim olduğu, onların hayatları, ülkelerindeki mücadeleleri ve Türkiye’deki deneyimleri hakkında bildiğimizi sandıklarımızı tekrar düşünmemizi sağlıyor. Onların bakış açıları herkesin anlatacak farklı bir hikayesinin olduğu gerçeğini ortaya koyuyor. Ancak, deneyimleri ne kadar birbirinden farklı olursa olsun, tüm bu kişilerin ortak özelliği evlerinden, kariyerlerinden, arkadaşlarından, ailelerinden ve hayatlarından kaçmak zorunda bırakılmış olmaları. Unutmayalım ki, hiç kimse zorunda kalmadığı sürece kendisi için değerli olan tüm bu şeylerden ayrılmak istemez.

Amy Slotek, *Editör ve Hukuki Danışman*

Ben Mülteci Miyim?

“Mülteci” olarak kabul edilmek için:

- İrkınız, dininiz, milliyetiniz, belirli bir toplumsal gruba mensubiyetiniz veya siyasi görüşleriniz sebebiyle
- Vatandaşı olduğunuz ülkede zulüm görmekten haklı nedenlerle korku duyuyor olmanız
- Bu korku nedeniyle vatandaşı olduğunuz devletin korumasından yararlanamıyor, ya da bu devletin korumasına sığınmak istemiyor olmanız
- Vatandaşı olduğunuz ülkenin sınırları dışında bulunmanız ve zulüm korkusu sebebiyle ülkenize dönemiyor olmanız gerekmektedir.

Yukarıda özetlenen, dayanağını Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi ile 1967 Protokolü’nden alan, uluslararası hukuktaki “mülteci” tanımıdır.

Haklı nedenlerle duyulan zulüm korkusu, sadece geçmiş zulüm deneyimlerine değil, geleceğe yönelik bir zulüm tehlikesine dayanıyor olmalıdır. Zulüm, hayatınıza ya da özgürlüğünüze yönelik ciddi bir tehdit, ya da hayatınızı katlanılamaz düzeyde kısıtlayan ciddi bir ayrımcılığı kapsayabilir.

İrk, etnik grubunuzu, kabilenizi veya klanınızı da kapsar.

Bir zulüm sebebi olarak din, azınlık durumunda bulunan bir din ya da mezhebe mensubiyetiniz, ya da çoğunluk durumundaki dinin yorumlanması ve gereklerine dair görüşlerinizle ilgili olabilir. Bir dinsel cemaate üyeliğinizin, kamusal veya özel alanda ibadetinizin, ya da dini eğitim almanızın engellenmesini kapsayabilir.

Milliyet, vatandaşlık durumuzla ilgili olabileceği gibi, ait olduğunuz etnik ya da dilsel grubu da kapsayabilir.

Bir zulüm sebebi olarak siyasi görüş, hükümetinizce muhalif ya da 'zararlı' görülen siyasi fikirleri ifade etmeniz, bu fikirler etrafında siyasi çalışmalar içinde olmanız; ya da böyle birtakım siyasi fikirlerin ya da faaliyetlerin yanlış yere size atfedilmesiyle ilgili olabilir. Siyasi görüşünüzün geçerli bir zulüm korkusu nedeni olması için hükümetinizce biliniyor ya da bilinecek durumda olması gerekir.

Belirli bir toplumsal gruba mensubiyet, meslek, cinsel yönelim, etnik köken, belirli toplumsal normlara karşı gelmek gibi birtakım ortak özellikleri sebebiyle hedef alınan ve zulüm riski altında bulunan herhangi bir toplumsal gruba ait olmak anlamına gelir.

Yazarlar ve Bu Sayının Fotoğrafçısı

Sudanlı **Mohammad Haroun Yagoub**, Arapça, Fulfulde dili ve İngilizce konuşmaktadır. Türkiye’de tercümanlık yapan Mohammad, gelecekte eğitimine devam etmeyi ve insani yardım alanında çalışmayı istiyor.

Albert Banza Bodika, 1968 yılında Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde doğdu. Pedagoji eğitimi alan Albert’in, bu alanda bir diploması bulunmaktadır. Kendisi, Astride Biuma Banza-Bodika ile evli ve üç çocuk babasıdır.

22 yaşında, Iraklı bir mülteci olan **Moayeed**, Arapça, İngilizce ve Türkçe de dahil olmak üzere birçok farklı dil biliyor. Moayeed şu anda tercümanlık yapıyor ve başkalarına yardım ederek kendini tamamladığını söylüyor.

Bu sayıdaki fotoğrafları çeken **Ba**, ülkesi Moritanya’da bir müzisyendi. Ba, Moritanya’da ırkçılık kaynaklı kötü muamele ve eşitsizlik üzerine konuştuğu için, mahkemeye çıkarılmadan üç yıl boyunca hapiste tutuldu.

Teşekkürler

Mültecilerin Sesi, Avrupa Komisyonu – AENEAS Programı, Açık Toplum Enstitüsü ve Ankara’daki Kanada Büyükelçiliği kanalı ile Kanada Hükümetinin cömert destekleri ile yayımlanmıştır.

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Canadâ

Mültecilerin Sesi, mülteci yazar ve sanatçıların görüşlerini ve bakış açılarını paylaşmaları için oluşturulmuş bir forumdur. Yazarlar ve sanatçılar tarafından bu haber bülteni içerisinde ortaya konmuş görüşler, inanışlar ve bakış açıları Helsinki Yurttaşlar Derneği’nin görüşlerini temsil etmeyebilir.

Katılım

“Mültecilerin Sesi” üç aylık bir bülten olmayı amaçlıyor. Bizlerle bilgilerinizi, hikayelerinizi ve eserlerinizi paylaşmanızı bekliyoruz. Eğer yazılarınızı anadilinizde göndermek isterseniz, bültende çevirisi ile birlikte yayınlanması için elimizden geleni yapacağız. Yazılarınızı göndermek için lütfen e-mail atın: amy@hyd.org.tr ya da telefon edin: 0212 292 4830

#2– İlkbahar 2007

Mültecilerin Sesi

Türkiye’de Yaşayan Mültecilerin Görüşlerine ve Seslerine Adanmıştır

Helsinki Yurttaşlar Derneği

Mülteci Destek Programı

Asmalımcı Mah.

Şehbender Sk. No 18/2

Beyoğlu, 34430, İstanbul

